

Едгар Алън По
Гарванът

В късна нощ – преди години – сам над книгите старинни,
безотраден, вниквах, жаден, в знания неznайни тук; –
скръбен, търсех без сполука мир във тайната наука –
но оборен в сънна скука, чух внезапно бавен звук.
„Някой гост навярно чука – казах, вслушан в тихий звук. –
Някой гост – и никой друг!“

Бе декемврий – помня още! – Мрак и мраз от всички нощи; –
от камина блед отблясък пред прага береше дух. –
В скръб деня аз чаках всуе! Без надежда пак да чуя
с блавест и алилуя името „Ленора“ тук!
Светлото и рядко име, що шепне вече тук
на земята – никой друг!

А пурпурните коприни на завесите старинни
пълнеха нощта пустинна с ужаси при всеки звук.
Примълнял до изнемога, в зло предчувствие, в тревога,
аз се ободрявах строго: – „Някой гост дошъл е тук!
Туй е някой гост нечакан, закъснял без покрив тук;
някой гост – и никой друг!“

И дори с внезапна дързост тръгнах към вратата бързо,
като казах: „Извинете! Да! Дочух аз смътен звук; –
но унесен дремех в скука, а тъй слаб и тих бе звука,
че когато се почука, аз не се опомних тук...“ –
И отворих, за да видя кой тъй късно чука тук? –
Вън бе мрак – и никой друг!

И в бездънний мрак загледан, трепнех вцепенен и бледен
в странни сънища, що никой смъртен не познава тук.
Но отекна в миг в простора като звук на бог от хора
глух и тъжен зов „Ленора“ – от скръбта ми свят отзвук.
То бе моят зов „Ленора“ – и на него чух в отзвук
само ек – и никой друг!

Но унесен в мисли съпи, в стаята едва пристъпих,
чух – и този път по-силно – пак таинствения звук –
"В прозореца непрестанно удря някой клон случайно
и във тази нощ потайна ужаси вселява тук.

О, на тази страшна тайна, знам, причината е тук –
вятърът – и никой друг!"

През завесата пурпурна блъснах прозореца бурно
и през него в миг се втурна с горд полет и рязък звук
гарванът от мойто златно и свещено Безвъзвратно –
и във моята стая пуста, тъкмо над вратата тук –
върху бюста на Палада кръг изви и кацна тук
гарванът – и никой друг!

И стоях аз в него вгледан, а той върху бюста бледен
бе от лорд по-горд и важен, че започнах разговор:
„Нямаш ти качул разкошен, но не си страхлив, а мощен,
гост от край, де в мрак всенощем бродят Сенки странен хор.
Как те Сенките наричат в черния Плутонов хор?“
Той програкна: „Nevermore!“

Чух, но своя слух не вярвах и учуден, поглед впервах; –
не намирах – и пак дирех смисъл в този отговор. –
Никой смъртен – уверявам! – не е бивал посещаван
в късна полунощ от гарван, гост неканен с огнен взор;
на вратата му да кацне, да пронизва с огнен взор
и да грака: „Nevermore!“

Не последва грак повторно: тъй замлъкна тежко, морно,
сякаш своя дух упорно вля в тоз странен разговор.
Ала слаб да го разгатна, промълвих едва понятно:
„Той ще хвъркне безвъзвратно пак във синия простор –
както всичко – безвъзвратно! – пак далеч от моя взор!“
Грак отвърна: „Nevermore!“

Този отговор таинствен бе умел, но бе единствен,
сякаш го е чул от клетник, който сам и в разговор
е повтарял в скръб и горест, като припев в черна орис,
орис на беди и горест, на неволи и позор –
с укор спрямо своята орис на неволя и позор
и той беше: „Nevermore!“

Бях учуден, изненадан, а той все тъй горд и хладен

впил бе – строг и безпощаден – във душа ми огнен взор.
Взех кресло и седнах мрачен. И размислях озадачен
има ли, макар невзрачен, смисъл в този отговор?
Що предсказва, горд и мрачен, той в своя отговор
с туй зловещо „Nevermore!“

И във спомени погълнат, мислех и седях безмълвно
сам пред тоя дух прокълнат от Плутоновия хор.
Ах! – в креслото осветено нявга двама ний блажено
смеехме се оживено тук след весел разговор. –
Но в креслото осветено няма пак, склонила взор,
тя да седне: – „Nevermore!“

В миг... по меките килими сякаш стъпки чух незрими –
сякаш стъпват серафими, пратени от божий хор.
– „То в скръбта ти за Ленора бог на ангелите с хора
миг забравя ти изпраща! – викнах аз с възраждан взор. –
Пий и забрави Ленора! – Спи с надежда в бога взор!“
Грак отвърна: „Nevermore!“

„О! – извиках, в страх обземам. – Птица, ил дух на Демон,
ти предсказваш! – О, кажи ми, гост, дошъл от друг простор,
в тоя дом на ад превърнат, дом от ужаса обгърнат,
дето радостта посърна и погасна моят взор,
в Галаад утеха нявга ще ли види моят взор?“
Той предсказа: „Nevermore!“

От надежди изпреварван, викнах аз, готов да вярвам:
„– Предскажи, о древен Гарван – там, зад синия простор,
дето божий Рай сияе, ще ли видя и узная
взетата от бога в Рая в ангелския светъл хор,
що зовът Ленора в Рая ангелите в божий хор?“ –
Той отвърна: „Nevermore!“

„Не! – извиках, пламнал в огън. – Този грак е твоят сбогом!
Чуй! Иди си ти отново в черния Плутонов хор!
Не оставай знак за спомен тук от теб, о вероломен!
Остави ме сам бездомен! – Махай се от моя взор!
Чуй! Изтръгвай от сърце ми своя клон и своя взор!“ –

Той програкна: „Nevermore!“

И стои над бюста бледен, тъй зловещо в мен загледан,
сякаш Демон всепобеден впива своя огнен взор.
Бди с тържествена осанка – и над всичко хвърля сянка.
И от тази сянка, скрила и лазури, и простор –
знам – уви! – душата няма – към лазури и простор! –
пак да литне: – „Nevermore!“

КРАЙ

© 1981 Георги Михайлов, превод от английски

Edgar Allan Poe
The Raven, 1845

Източник: <http://www.ablen.com/personal/Atanas.Topalov/poem.htm>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2384>]